

ټولنيز او فرهنگي فعالان په يوه غږ خبرې کوي = د ټينگو بنديزونو (قرنطين) د ليري کولو يوه داسې تگلاره چې ټول وگړي تر پوښښ لاندې ونيسي خامخا د دوه اړينو کړنو غوښتنه کوي

د ۲۰۲۰ کال د مارچ د مياشتې له ديارلسمې نېټې څخه راپدې خوا د بلجيم هيواد د کويډ ۱۹ ناروغۍ يا کرونا وېروس سره لاس او گريوان دي. که څه هم د وېروس د خپرېدو يا شيعو د مخنيوي او يا ټکنې کولو لپاره بنديزونه اړين بلل کيږي، خو له بده مرغه چې مونږ يې په ناڅاپي ډول له يوه نانډوله چاپيريال او بي عدالتي سره مخ کړي يو.

له بده مرغه نوموړو بنديزونو يا قرنطين په دوامدار ډول مونږ له پراخ اقتصاد ناورين سره مخ کړي يو. د بيلگې په توگه د وگړو د لويې برخې د ژوندانه لومړنيو اړتياوو ته نه پاملرنه او همدارنگه د گڼ شمير هغو کسانو هيرول کوم چې په پراخه کچه د نوموړي وېروس له گواښ سره مخ دي. وروستي ارقام چې د روغتيايي ناورين له امله شتون لري د دې ټکي څرگندونه کوي چې له بده مرغه د وگړو يوه لويه برخه چې ۱۶,۴ سلنه د بلجيم هيواد وگړي جوړوي او په ټوليز ډول ۱,۸ ميليونه وگړي تشکيلوي، د عوايدو له پلوه د بيوزلۍ د کړنې لاندې ژوند ترسره کوي.

(!)

داسې تر سترگو کيږي چې دغه ارقام او احصايه په هيواد کې د بنديزونو د په پام کې نيولو له پړاو څخه وروسته تر ټولو لوړ ارقام دي. دغه ټولنيز ناورين چې له پخوا يې هم شتون درلود، د کويډ ۱۹ ناروغۍ د ناورين له رارسيدو سره خپلې لورې کچې ته ورسيد او د دې لامل شو چې گڼ شمير خلک د ژوند د بقا له ستونزو سره لاس او گريوان شي او لازيات فشارونه وزغمي.

د (ERM) د رپوټ پر بنسټ ارقام په ډاگه کوي چې ۳۰ سلنه خلکو د خپلو عوايدو مهمه برخه له لاسه ورکړې ده.

په خواشينۍ سره بايد ووايو چې د اقتصادي سرچينو له لاسه ورکول د دې لامل شوي چې دغه انديښنه دوه برابره لوړه شي.

کوم حالات او فشارونه چې د نوموړي روغتيايي ناورين له امله رامنځته شوي د شخصي او ټولنيزې رواني روغتيا پر وړاندې يې د پام وړ تاوانونه زيږولي دي.

د (ټولنيز) اقتصاد په برخه کې لومړی کار او بيا وروسته کورنۍ ته پاملرنه اړينه ده

تر دې دمه فېرالي حکومت داسې تدابير پلي کړي چې پر بنسټ يې وکولای شي له روغتيايي ناورين څخه مخنيوی وکړي او په دې توگه اقتصاد له ټکنې کيدو څخه وژغوري. له دفترنو، کارگرانو او هغو کسانو څخه چې پر شخصي سوداگرۍ بوخت دي، د بيلابيلو او پياوړو تدابيرو په پام کې نيولو سره چې په حقيقت کې د باور د اصولو پر بنسټ ترسره کيږي، د پام وړ ملاتړ ترسره شوی دی.

لنډمهاله وزگارې پراختيا موندلې او د مخنيوی لپاره يې د وزگارو وگړو د هوساينې په موخه انعطاف منونکې تگلارې په پام کې نيول شوي دي او ځانگړې موخه يې دا ده چې په پراخه کچه د کارونو د له لاسه ورکولو له کړکيچ څخه مخنيوی وشي، کوم چې کولای شي يو بل ستر ناورين رامنځته کړي.

خو له بده مرغه وېلې شو چې له يوه پلوه د غير معياري کارونو ډېری ډولونه لکه لنډمهاله وزگارتيا، گاونډيانو ته کار کول، د ماشومانو د پاملرنې کړنې، د زده کوونکو کار، لنډ مهاله کارونه، د ټاکل شوې مودې کارونه او نه غځېدونکي قراردادونه د يوه داسې اصل په توگه چې پر بنسټ يې بايد د کار له بيلابيلو ډولونو څخه ساتنه وشي، له پامه غورځېدلې دي.

له بله پلوه د هنري کارونو بيلابيلې برخې او هغه ډلې چې له ناورين څخه يې وړاندې کارونه نه درلودل او لږه اندازه او يا هيڅ ډول ملاتړ يې نه ترلاسه کوه، له دندو څخه ليرې شوي کسان او يا هغه کسان چې د کار په لټه کې دي، د ټولنيز خونديتوب غوښتونکي دي، پرته له اسنادو کسان، بي کوره کسان او هغه کسان چې په جنسې کاروبار بوخت دي... ۲۵,۳ سلنه اټکل کيږي چې د ناورين د مخه د لگښتونو سره د مخامخ کيدو توان نلري او همدارنگه د هرې اونۍ په تيريدو سره له زياتو ستونزو سره مخ کيږي.

د اروپايي ټولنې ارقام د بلجيم هيواد د وگړو منځنې عوايدو ۶۰ سلنه د بيوزلۍ له کړنې څخه تيت محاسبه کوي.

دغه ارقام د معياري عوايدو د محاسبه کولو لپاره خورا زيات گټور دي. خو په خواشينۍ سره د بيوزلۍ د کچې د محاسبه کولو وړتيا پکې نه ليدل کيږي، ځکه له يوه پلوه د هرې کورني ځانگړي وضعيت ته پاملرنه نه کوي او له بله پلوه ځيني عوايد تيت محاسبه کوي، په ځانگړي ډول هغه عوايد چې له شتمنو کسانو څخه ترلاسه کيږي، لکه د ملکيتونو عوايد.

د مې مياشتې تر پایه پورې، د غځېدو يا تمدید له فرضيې سره جوخت، کوم چې په پام کې ده د اگست د مياشتې تر پایه پورې ترسره شي.

همدارنگه کولای شو لاندنيو مسایلو ته ځير شو:

<https://plus.lesoir.be/8911/article/2015-10-12/la-pauvrete-est-sous-estimee-en-belgique>
<https://statbel.fgov.be/fr/themes/menages/pauvrete-et-conditions-de-vie/risque-de-pauvrete-ou-dexclusion-sociale#figures> 2 COVIVAT - Corona Onderzoeksconsortium Voor Inkomensverdeling en sociale effecten, Huishoudbudgetten en Sociale Minima in Lockdown, https://8d4783fa-1302-40da-8105-voir;74e82c22674f.filesusr.com/ugd/4ab716_43e34cee5e024916a5d8dda8029c5cc3.pdf
aussi: https://www.standaard.be/cnt/dmf20200517_04963100 3
<https://www.lalibre.be/economie/conjoncture/perte-de-revenus-un-belge-sur-7-lourdement-affecte-a-causedu-coronavirus-5ea6d179d8ad58632c7cc9e94> Jusque fin mai, avec l'hypothèse d'une prolongation jusque fin août : https://plus.lesoir.be/299792/article/2020-05-09/la-ministre-de-lemploi-nathalie-muyille-veut-permettre-le-chomage-temporaire?from_direct=true 5 <https://statbel.fgov.be/fr/themes/menages/pauvrete-et-conditions-de-vie/privation-materielle-et-sociale> 6 Voir aussi: <https://www.vrt.be/vrtnws/nl/2020/05/19/reactie-netwerk-tegen-armoede-op-getuigenis-dylan/?fbclid=IwAR1M40BQLe8CNVr5EVG-isbj5KumgBFSdS4MjOVDp7xdgSbMWP8NxId3H4>

د مدني ټولنې انسجام دا زمينه برابره کړې چې د هغو کورنيو قناعت فراهم کړي، کوم چې د ماشومانو د کورني پاملرنې د اړتياوو د برابرولو په برخه کې له ستونزو سره مخ دي او يا هم د ماشومانو لپاره د اجباري زده کړې د پاملرونو د برابرولو په برخه کې ستونزې لري او په دې توگه د ميندو او پلرونو رخصتي ته اړتيا لري. خو له بده مرغه نوموړي حالات او شرايط (په ځانگړي ډول د

استخدام کوونکو دفترونو هوکړې ته اړتیا درلودل) د هغو کارگرانو لپاره چې ورته زیاته اړتیا لري د لاسرسي وړ ندي. د خلکو د کوښښونو پر وړاندې ولاړو ستونزو ته په کتو سره او د نوموړو نارضايتي په ډاگه کړې ده چې له اقتصادي پلوه له تعادل څخه برخمن ندي. همدارنگه حکومت د ځينو شرايطو اجازه ورکړې ده د بيلگې په توگه د کورنۍ له غړو او يا هم له ملگرو سره د فزيکې ليدنې اجازه. د دې ترڅنګ، د لږ شمير ښوونځيو پرانيستل او ځينو سپورتي تمرينونو پرانيستل چې په ځينو ارگانونو کې پلي شول. او په ټوليز ډول د ورکتونو او لومړنيو ښوونځيو پرانيستل کوم چې د ناورين له پيل څخه د لاسرسي وړ ول.

دغه اقدامات (ټولنيز) د نسبي عملي بڼې په درلودو سره د پلي کولو وړ دي. خو تر ټولو مهم دا ده چې د افرادو او کورنيو د ژوند د ناندوله شرايطو په پام کې نيولو سره، د ټولنو اړتياوې له يو بل سره زيات توپير لري (کور، د بهر چاپيريال او ځای، د وگړو غونډيدل، د نيکه او نيا عمر او روغتيايي حالت. د سپورت د يوه روزونکي په واسطه په يوه کلب يا ارگان کې نوم ليکنه، د عوايدو له لاسه ورکول او داسې نور).

د گڼ شمير ارگانونو لپاره خالصه او ساده اقتصادي مرسته

ځيني اړتياوې (کارپوهان او ښاريان) د هغو وگړو له پاملرنې څخه چې په پراخه کچه له گواښ سره مخ دي او په ځانگړي ډول د استوگنې ځايونو ته اړتيا لري، په تپه ندي درول شوي. که چيرې د زيات عمر لرونکي کسان د متقاعدينو په مرکزونو کې او يا هم هغه کارکوونکي چې له نوموړو څخه پاملرنه کوي، له زيات ملاتړ څخه برخمن شول، دغه کار ته بيا د معيوبينو د مبارزې د سکتور د مهرباني په سترگه کتل کيږي، کوم چې په سمه توگه اوريدل شوي دي. خو د کارپوهانو د جمعيت او د مسکن او غيرمسکن نور بنسټونو او د رتبو او درجو د نه درلودونکو په هکله بايد څه وويل شي؟ د ټولو مدني او ټولنيزو ارگانونو او کارپوهانو او د دوامداره روزنيزو بنسټونو په هکله بايد څه وويل شي؟ او يا هم د سيمه ايزو کارونو په هکله. د ټولنيز ټيکاو او عادي کيدو په هکله او داسې نورو مسايلو په هکله. فدراسيوني سيمو په حقيقت کې له ځانه څه ډول غبرگون ښکاره کړی دی. خو له بده مرغه بايد وويل شي چې دغو ټولنو او فعالانو ته د بنديزونو په بهير کې او د بنديزونو د ليرې کولو په بهير کې فدرالي پاملرنه نده شوې. هغه کسان چې له پخوا څخه دغې سرې کرښې ته نژدې قرار لري د بيوزلي، تجريد، ټولنيزې ناهيلۍ، ستونزو او بې قانوني له امله، چې په حقيقت کې د ايډيمي او ناورين څخه وړاندې تر سترگو کيده، نشي کولای په حاشيه کې پاتې شي او يا هم له پامه وغورځول شي.

د يوه ټولنيز تعريف لپاره کوم چې پر بنسټ يې په کاري چاپيريال کې له تر ټولو بيوزلو، له گواښ سره مخ او فعالينو څخه ملاتړ ترسره کيږي.

د ټولنيز بنديز د ليرې کولو لپاره چې پر ټولنيزو کړنو شخصي او يا عمومي اغيزې لري او هغه کسان تر پوښښ لاندې نيسي کوم چې د سرکونو پر مخ ژوند کوي، کډوال، هغه کسان چې د اقامت اسناد نلري، نالوستي ي کسان کوم چې د ټولنې ۱۰ سلنه وگړي جوړوي، هغه کسان چې نشي کولای په برښنايي ډول خپل بلونه تحويل کړي، هغه کورنۍ چې يواځې يو تن سرپرست لري، له پامه غورځيدلي کډوال، هغه کسان چې له معيوبيت څخه رنځ وړي، هغه کسان چې په سيمه کې تر ټولو زيات بيوزلي دي، هغه ځوانان چې نوموړو ستونزو ته جدې پاملرنه نه کوي او هغه کډوال چې د لږو امکاناتو په لرلو سره خپل ژوند پر مخ وړي.

۷ - هغه مشران او کورنۍ چې د پذيرايي په مرکزونو کې ژوند کوي، هغه مشران او ماشومان چې له فزيکي او رواني معيوبيت څخه رنځ وړي، هغه ماشومان او ځوانان چې د مرستندويه سازمانونو مرستو ته اړتيا لري، هغه کسان چې د رواني ستونزو او اعتياد له امله تر پاملرنې لاندې قرار لري، هغه کورنۍ چې د ناوړه رفتار قرباني بلل کيږي، هغه کډوالې کورنۍ چې د پذيرايي په مرکزونو او تړلو مرکزونو کې ژوند کوي، محبوسين، هغه کسان چې پرته له سرپناه ژوند کوي او له غوره روغتيا ساتنې څخه برخمن ندي او همدارنگه هغه بې سرپناه او پرته له اسناده کسان چې د مرستندويه ارگانونو او کسانو د مرستې تر سيوري لاندې خپل ژوند پر مخ وړي.

۸ - د ځوانانو د استوګنې مرکزونه، هغه ارګانونو چې د ځوانانو لپاره کار کوي، په پرانیستې ټولنه کې کړنې، سیمه اییز کورونه، بې سرپناه څاروي، سیمه اییز سپورتونه او لوبې، د ټولنیز خوندیتوب مرکزونه، د چاپیریال ساتنې پروژې او داسې نور او د ټولنې د نه منلو احساس.

باید له هغو کسانو سره مرسته وشي کوم چې د بندیزونو له امله له ستونزو سره مخ دي او تر څنګ یې د ژوند نورې ستونزې هم لري. اړینه ده چې فډرالي حکومت د ناورین په برخه کې او د بندیزونو د لیرې کولو په هکله له هغو کسانو سره چې په دغو برخو کې کار کوي همغږي رامنځته کړي او دا ډول همغږي او ملتیا په پام کې ونیسي، لکه دوامداره زده کړه، ټولنیزې مدنې کړنې، کلتوري کړنې، سیمه اییز کلتوري او سپورتي روزنیز او معلوماتي ورکشاپونه ترسره کول، ګرځنده روزونکي، د کډوالۍ په برخه کې کارکوونکي ارګانونه، د روغتیا ساتنې سیمه اییز ارګانونه، د ډاکټرانو کلینیکونه یا معاینه خانې، کورني پروګرامونه، روغتیايي فعالان او داسې نور کارکوونکي لکه هغه ګرځنده نرسان چې په داسې ارګانونو کې کار کوي کوم چې د ټولنې د روحې سلامتې لپاره زیار کاري، په زندانونو کې د ټولنیزو خدمتونو وړاندې کول، په ټولنیزو کړنو کې وقفه یا محدودیت رامنځته کیدل، هغه موارد دي چې باید ورته جدي پاملرنه وشي. **خورا زیاته به په زړه پورې وي چې د روغتیا معیار یواځې په داسې بڼه پاتې شی کوم چې وکولای شي پر اېډیمي ټینګار ولري او سمډلاسه ناورین پای ته ورسیري، په داسې حال کې چې ټولنیزې اغیزې او روغتیايي او رواني اغیزې یې پر یخوانیو ټولنیزو بې عدالتیو اضافه کړي.**

ټولنیز او کلتوري سکتورونه په ګډه کار کوي او له دولتي، فډرالي او د ملي امنیت له مشاورینو او چارواکو څخه دا غوښتنه لري چې په ستراتیژیک پلان کې باید ژر تر ژره اقتصادي مرستې او د کورنیو د هوساینې کړنې په پام کې ونیول شي او دوه لاندنيو مواردو ته جدي پاملرنه وشي:

- د فډرال حکومت له لوري د یادو کورنیو لپاره بیړنۍ میاشتني مرستې د معتبره اصولو په پام کې نیولو سره، د کوید ۱۹ ناروغۍ سره تړاو لرونکې میاشتني تنخواه. په اوسنیو شرایطو کې له ګواښ سره مخ کورنیو سره مالي مرستې خورا زیات ارزښت لري ځکه نوموړې کورنۍ د عوایدو له لاسه ورکولو سره لاس او ګریوان دي او له همدې کبله ټولنیز خوندیتوب تا اړتیا لري.
- د بندیزونو د لیرې کولو پلان جوړونه باید په منظم ډول له هغو فعالانو سره شریکه او همغږي شي کوم چې د هغو کسانو لپاره کار کوي چې په پراخه کچه له ګواښونو سره مخ دي. همدارنګه باید له فدراسیونونو سره هم پراخه همغږي رامنځته شي د بیلګې په توګه د زده کړې، سپورت او د ورکتونونو او ماشومانو د پاملرنو په برخه کې.